

1. DELO ČLANOV ZGODOVINSKEGA KROŽKA

Na ustanovnem sestanku članov zgodovinskega krožka 12. septembra 2006 je mentorica Majda Kočevar podrobno predstavila temo zgodovinskega raziskovalne naloge z naslovom **KO ŠE NI BILO MOBITELOV** in potek dela zgodovinskega krožka v šolskem letu 2006/07.

Skupaj smo naredili načrt in se nato lotili raziskovalnega dela - pri tem smo zelo uživali, saj smo spoznavali, kako in s čim so včasih prenašali informacije oz. kako je potekala komunikacija..

- Zbrali smo gradivo oz. vire, ki govorijo o komunikaciji.
- Pregledali smo pisne vire oz. literaturo na to temo.
- Pomagali smo si z informatorji – pripravili smo vprašalnike za intervju s starejšimi občani in anketna vprašanja za učence OŠ Planina in starše.
- Pripravili seznam starejših občanov, poštnih delavcev.
- Opravili smo intervjuje in ankete na terenu.
- Analizirali smo intervjuje in ankete.
- V šolskih prostorih bomo pripravili razstavo znamk in starejših pisem ter razglednic, ki so jih prispevali starši naših učencev.
- V mesecu maju bomo skušali med učenci izpeljati projekt »Pošlji vsaj eno pismo ali razglednico in polepšaj dan nekemu«.

CILJI RAZISKOVANJA

1. Spoznavati, da se ljudje in okolje, družba in kultura v času spreminjajo.
2. Seznanitev s tradicijo.
3. Spoznati razlike med komunikacijo nekoč in danes.
4. Vzbuditi vez med preteklostjo in sedanostjo.
5. Ugotoviti, kako so komunicirali ljudje v preteklosti.

Pri raziskovanju komunikacije v preteklosti smo izhajali iz nekaterih **hipotez**:

- komunikacije potekale počasneje;
- glavni medij je bil papir – torej pošta;
- z izumom telefona so ljudje začeli opuščati pisanje in vzpostavijo komunikacijo po telefonu, ki je hitrejša;
- v zadnjih letih pošto in telefon nadomeščata mobilni telefon in internetna pošta, ki sta trenutna najhitrejša oblika prenosa informacij.

ČLANI ZGODOVINSKEGA KROŽKA

1. Ines Žibret, 9. r
2. Viktorija Špan, 9. r
3. Natalija Bohinc, 9. r
4. Lucija Luskar, 8. r
5. Urška Koželj, 8. r

2. UVOD - PLANINA PRI SEVNICI

2.1 LEGA

Planina se je razvila na križišču cest iz Laškega v Pilštanj in iz Šentjurja pri Celju v Sevnico.

17 km je treba prevoziti iz Šentjurja do Planine pri Sevnici in iz Celja 29 km. Planina pri Sevnici je gručasto naselje urbanega značaja, ujeta med dolinama Gračnice in Sevnične. Kažipoti so usmerjeni proti Šentjurju, Sevnici, Jurkloštru in Kozjanskemu. Njegova lega pod Bohorjem je izredno lepa predvsem zaradi razgleda po bližnjih zaselkih in gričih.

Krajevna skupnost Planina je po površini druga največja krajevna skupnost v šentjurski občini. Leži na skrajnem južnem delu, središče je trg Planina. Planina je pretežno **kmetijsko področje**, vendar je čistih kmetij le še malo, večinoma je vsaj eden član družine zaposlen na **Planini, v Šentjurju, Celju ali drugod**. Kmečko prebivalstvo se ukvarja z gozdarstvom in živinorejo.

Edino večje podjetje na Planini je **Tajfun**, ki se je razvilo iz delavnice puhalnikov, kjer izdelujejo kmetijske in gozdarske stroje. Na Planini je osnovna šola, zdravstveni dom, oddelek vrta, pošta, banka, več trgovin, gostišče...

2.2 ZGODOVINA

V antiki je tod vodila rimska cesta. Na skalni pečini nad naseljem so v 12. stoletju postavili grad, ki se prvič omenja leta 1227. Leta 1884 so grad razkrili in začel je propadati. Danes se grad obnavlja.

Planina se prvič kot vinorodna vas omenja leta 1190. Leta 1345 je omenjena kot trg. Ta je bil ob koncu 16.st. obzidan. V preteklosti je bila pomembna zaradi živinskih sejmov. Letno so jih priredili 10. Turki so trg izropali leta 1494.

Planina je močno povezana s kmečkimi panti. Obstajajo domneve, da so prebivalci Planine sodelovali že v punktu leta 1515. Leta 1574 je kmečka vojska Ilije Gregoriča začasno zavzela Planino. Slovence je vodil ključavničar Šterc iz Jurkloštra. Ta je na Planini po izdaji padel v grajsko ječo.

Požar je Planino uničil leta 1862. Leta 1646 je tod morila kuga, čeprav piše v Planinski kroniki, da na Planini ni nikoli bilo kuge. Na poti s Planine v Visoče je kamnit steber, ki naj bi spominjal na to, da je kuga Planini vendarle bila.

Iz Šentvida pri Planini sta bila doma Davorin Valenček (1834-1886), strokovni publicist, ki je med drugim pisal tudi o Prešernu in Trubarju, Karel Gorišek (1823-1871), tiskar in založnik na Dunaju. Na Planini pri Sevnici se je rodila pisateljica Anna Wambrechtsammer, ki je napisala zgodovinski roman Danes grofje celjski in nikdar več.

Planina je najbolj znana iz časa NOB. Tu je že poleti 1941 leta delovala I. celjska četa in imela na Pustih njivah boje z Nemci. Leta 1942 je imela na Planini sedež Pokrajinski komite KPS, Okrožni odbor OF za Kozjansko, I. štajerski bataljon in leta 1944 Kozjanski odred. 17. avgusta 1944 so partizanske enote osvobodile Planino, je bila s kratkimi presledki ob hajkah in ofenzivah središče političnega in kulturnega delovanja.

V današnjem času izletniki radi obiskujejo razvaline starega gradu kakor tudi obeležja in spomenike NOB. Pod Sv. Križem je Svetokriško brezno, ki je edina izključno tektonska jama v Sloveniji.

Za hitrejši napredek manj razvitega kozjanskega območja so prišle leta 1973 na pomoč mladinske delovne brigade. Najpomembnejši objekt, ki so ga zgradili brigadirji, je cesta Gračnica – Ledinščica.

2.3 Planina v slikah

Planina
nekoč

Kužno znamenje

Grad

Turška lipa

Planina

Svetokriško
brezno

Ana Wambrechtsammer

Trg Planina

Partizanska bolnica

Živinski sejem

Avtobusna proga
Planina-Sevnica

Planinska četa

Spominska plošča

Tajfun

3. KOMUNIKACIJA IN POŠTA

3.1. KOMUNIKACIJA

V ožjem pomenu komuniciranje označuje proces zavestnega prenosa sporočila med komunikatorjem in prejemnikom.

ENCIKLOPEDIJA Slovenije; 5: Kari-Krei, Ljubljana, Mladinska knjiga, 1987

Komunikacija ali sporazumevanje je postopek oddajanja in sprejemanja sporočil. Komuniciramo lahko v govornem in pisnem jeziku ali pa z dogovorjenim znaki in signali. Ena najstarejših, najcenejših in najbolj zanesljivih oblik sporočanja je pošta.

Leta 1860 je bil ponj ekspres ali jezdna pošta v ZDA najhitrejši način dostavljanja pošiljk. Le-ta je prenehal obstajati leta 1861, ko so začelo uporabljati telegraf in Morsovo abecedo.

V tehnološkem smislu je zgodovinski razvoj komunikacije povezan predvsem z razvojem medijev, ki vse bolj zmanjšujejo časovno in prostorsko razdaljo med komunicirajočimi.

V razvoju komunikacije se šteje pisava za največji izum.

Pozneje so izumi, povezani z uporabo električne energije, vnovič pospešili napredek, saj so bili z njimi praktično odpravljene fizične ovire v komunikaciji.

V zgodovinskem razvoju komunikacij so pomembni tehnološki mejniki naslednji izumi: sumerska piktografija v 2. t. pr. n. št., začetek izdelovanja papirusa 2500 pr. n. št., izum gibljivih črk za tiskanje na Kitajskem 1200 pr. n. št. in v Evropi v 15. st., telegraf v 19. st., železnica, telefon, fonograf, radiotelegrafija.

3.2 POŠTA

Pošta je ustanova za posredovanje sporočil in raznovrstnih pošiljk od pošiljatelja do naslovnika. Temeljni namen in naloga pošte sta ostala od njenih začetkov do zdaj nespremenjena. Opravlja pa tudi nekatere dodatne dejavnosti, npr. plačilni promet, hranilno službo, nakup in prodajo pisemskih potrebščin, znamk in spominskih ovitkov, ponekod tudi prevoze potnikov (poštni promet).

Organiziran prenos sporočil je znan že iz časov najstarejših kultur starega Vzhoda, na Slovenskem pa sega v čas Rimskega cesarstva. Državno organizirana kurirska in transportna služba rimskega imperija s stalnimi postajami ob cestah je imela predhodnika v perzijski in ptolomejski organizaciji pošte. Nastala je iz vojaških in upravnih potreb po učinkovitem in hitrem povezovanju središča s provincami. Javnosti ni bila dostopna.

V daljni preteklosti so prenašali sporočila s konji. Če si hotel poslati komu pismo, si ga dal jezdecu s prošnjo, da ga odnese do naslovnika. Marsikdaj je bilo potrebno poslati pismo zelo, zelo daleč, zato so bile ob poti postavljene postaje, kjer si je jezdec lahko odpočil in zamenjal konja. Tudi pri nas je bilo tako. Sel je prijahal na konju in trobil v rog. Ko so ljudje slišali rog, so se zbrali na trgu, kjer jim je postiljon (tako so takrat imenovali pismonoše) razdelil pošto. Pismo so lahko oddali tudi kočijažu, ki je prejel denar od prejemnika pisma, ko je pismo oddal, saj takrat še ni bilo znamk. Koliko denarja je moral prejemnik pisma dati kočijažu, je bilo odvisno od teže pisma ter od tega, kako daleč je bilo treba pismo prenesti. Kasneje so prevažali pošto s poštnimi kočijami. Kot pomemben mejnik v razvoju poštnega prometa je zagotovo graditev železnice. Poštna uprava je sprva nasprotovala železnici, a ker je bil vlak hitrejši kakor jezdec ali kočija in ker je bilo pošte vedno več, so začeli voziti pošto z vlaki.

Prevozni stroški so se tako občutno znižali in to je vplivalo na znižanje poštnih tarif, pošta pa je postala dosegljiva večini prebivalcev.

PISMA so bila dolgo osnovna oblika komunikacij na večje razdalje. V 17. stoletju so v Veliki Britaniji pisma in uradne pošiljke prevažale poštne kočije. Prejemnik je plačal stroške pisemske pošte, dokler niso 1840 leta uvedli znamk. Idejni začetnik pisemskih znamk je bil Slovenec Lovrenc Košir (1804-1879), ki je kot reorganizator avstrijske poštne službe že leta 1835 dal pobudo za uvedbo znamk. Prvi so jih uvedli Angleži. Pred tem je bilo v Angliji letno poslanih 82 milijonov pisem.

Družinska enciklopedija, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2000

Danes so vse pošte sveta povezane v Svetovno poštno zvezo, ki ima sedež v švicarskem mestu Bern. Svetovni dan pošte je 9. oktober.

4. POŠTA PLANINA PRI SEVNICI

Ko danes nalepimo na pismo ali dopisnico znamko in jo pošljemo prijatelju, znancu, sorodniku nas ponavadi ne zanima, kdaj in kje se je vse skupaj začelo.

Člane zgodovinskega krožka OŠ Planina pri Sevnici je zanimalo, kako je bila organizirana pošta na Planini pri Sevnici oz. v krajih, od koder prihajajo naši učenci. Raziskovali smo predvsem čas po drugi svetovni vojni. Pisnih virov nismo našli veliko, zato smo se obrnili na poštne upravnike, poštarje in občane, ki so opravljali poštne storitve ali koristili usluge pošte.

4.1 INTERVJU Z JANO DOBERŠEK, upravnico pošte Planine do leta 2006

Ima V. stopnjo izobrazbe. Za ta poklic se je odločila potem, ko so jo leta 1973 povabili k sodelovanju. Pred tem je bila zaposlena v podjetju Libela Celje. Zaradi bližine službe ni dolgo razmišljala in postala je poštna uslužbenka.

Do leta 1973 je bil upravnik pošte Stane Jazbec.

Iz Inšpekcijske knjige smo ugotovili, da so bili inšpekcijski pregledi vsako leto, ali vsako drugo leto. Iz inšpekcijskega zapisnika je razvidno oz. je potrdilo, da je bil v letu 1954 upravnik pošte res Jazbec Stane, ki je že žal že pokojni.

Pošta Planina pri Sevnici je začela delovati leta 1933. Med drugo svetovno vojno, od leta 1941 – 1945, se je pošta imenovala Montpreis.

Najprej je Pošta Planina pri Sevnici spadala pod Senovo, po drugi svetovni vojni pod Celje. Je pošta IV. razreda - Resa.

Po drugi svetovni vojni sta na pošti vedno delala dva poštarja in poštni upravnik. Pošta Planina pri Sevnici je imela tudi pomožno pošto v Šentvidu, ki jo je vodila Kristina Jazbinšek, a danes ta pošta ne deluje več. Pomožni pošti je pošiljke nosil kurir.

Pošto je iz Sevnice z vprego dovažal zakupnik 3-krat tedensko. Po drugi svetovni vojni je prihajala pošta iz Šentjurja z avtobusom, in sicer do leta ...

Danes pošto dostavlja in pobira poštni avto, ki prihaja iz Celja.

Prva zveza za prenos pošilk med Pošto Planina pri Sevnici in Pošto Sevnica je potekala s konjsko vprego. Prenos pošilk je bil v zakupu. Zakupnik je bil Feliks Rauter; pošto je prevažal 3-krat tedensko. Zakupnik je bil dve leti tudi Jože Zvonar; od 1935 do 1941 leta pa Jože Jazbec. Pošiljke so odpošiljali dnevno – razen nedelje.

Od ustanovitve je bila državna Pošta Planina pri Sevnici pošta z rednimi delovnim časom, sedaj pa je pošta IV. razreda. Razred je odvisen od števila gospodinjstev, ki jih ta pošta oskrbuje.

Najprej je bila pošta pri Jožefini Pintar, Planina 36, potem je bila pri Stanku Španu, Planina 39, leta 1975 se je pošta preselila v nove prostore v bloku.

Pošta na Planini je delovala na treh lokacijah, ga. Jana je delala na dveh.

Stavba, kjer je bila prva pošta. Fotografirala: Viktorija Špan

Fotografija stavbe, kjer je imela svoje prostore druga pošta na Planini. Slika je iz leta 1977.

Fotografija druge pošte (danes je to stanovanjski blok). Fotografirala: Viktorija Špan.

Poštni nabiralnik pošte na Planini pri Sevnici. Fotografirala: Viktorija Špan.

Pri raziskovanju razvoja pošte smo člani zgodovinskega krožka ugotovili tudi, zakaj je simbol pošte rog. Včasih so »postiljoni«, ki so vozili poštno kočijo, z rogom naznanili, da je pošta prišla, ali pa so poklicali na pomoč, če so bili v nevarnosti.

V službo je prihajala peš, s kolesom, kasneje z avtom.

V začetku njenega službovanja je bilo okoli 20- 30 pošilk na dan.

Ročno induktorsko telefonsko centralo je pošta dobila leta 1933, avtomatsko telefonsko pa leta 1976. To je pomenilo, da je morala poštna uslužbenka do leta 1976 ročno preklopiti zeleno številko. Takrat je bilo na Planini okoli 100 števil. Imeli so induktorske telefone, s pomočjo katerih so klicali centralo na pošto. Poštni upravnik je vsak prejeti klic ročno vezal. Tudi Jana Dobršek, upravnica pošte, je opravljala to nalogo do uvedbe avtomatske centrala.

Dokaz, da je na Planini pri Sevnici deloval telefon, je tudi spodnji zapis s Tehnične preglednice iz leta 1951.

20. junij 1951

Pregled telefonske centrale in mestnega omrežja. Proti cerkvi je povs žic prevelik, lipa ni dovolj obsekana, pri naročilu št. 7 pa je treba notranjo inštalacijo predpisano izvršiti.

Preglednica tehnične službe, 1951

20. junij 1951.
Pregled telef. centrale in mestnega omrežja.
Proti cerkvi je prevelik, kapa ni dovolj
obsejana, na naročniku št. 7 pa je treba robljanjo
inštalacijo prepisano izvesti.
Vabilij [signature] [signature]
19/7 Julija 1951
žice ponopote proti cerkvi
kapa obsejana
naročnik odstranjen na riva pri dovodu t. B. monter
[signature]

Preglednica tehnične služb, 1951

Induktorski telefon, last Igorja Kneza. Fotografirala: Viktorija Špan

Do leta 1973 so pošto raznašali peš. Po tem letu se pojavi motor. Danes je poklic pismonoše veliko lažji. Pismonoše se vozijo z avtomobili ali z motorji ter prinašajo pošto.

Ga. Jana nam je povedala, da so v osemdesetih letih preteklega stoletja skušali uvesti enotne uniforme za poštne delavce, a poskus ni uspel.

Pod Pošto Planina pri Sevnici danes spada okoli 510 gospodinjstev.

Pošta Planina je dobila leta 1989 tudi računalnik

Slabe strani službe: delo z ljudmi, denar, manjše tatvine (včasih so ljudje pošiljali denar v kuvertah, ki je bil velikokrat ukraden). Na Planini so izvedli manjši rop stari znanci policije v letu 1993 - preko noči so odnesli ves denar.

Ga. Jana nam pove, da se je število pisem oz. razglednic s sporočili v času njenega službovanja močno znižalo. Danes prihaja ogromno reklam in pisem s položnicami in obvestili državnih organov.

Ga. Jožica Gubenšek, upravnica pošte danes, je navedla, da je dohod pošte okrog 200, odhod pa od 50 - 100. Večino odhodne pošte pošiljajo podjetja s Planine pri Sevnici in okolice ter osnovna šola. Veliko je paketov, ki jih pošiljajo podjetja. Občani pošiljajo dopisnice z rešitvami križank, čestitke ob večjih praznikih – novo leto, božič, velika noč...

Ga. Jana je potrdila, da so v 70-ih in 80-ih letih po pošto prihajali otroci, ki so obiskovali osnovno šolo na Planini.

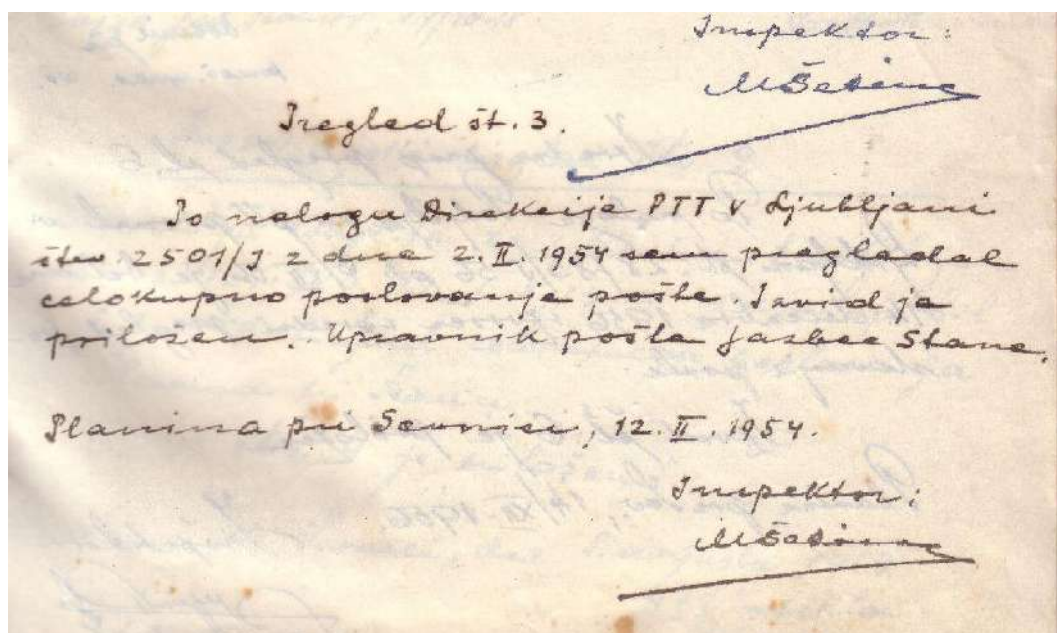
Intervju s Tončkom Tovornikom, starim 80 let. Z ženo živi v Šentvidu, kjer je bila včasih pomožna pošta.

Povedal je, da so včasih dobivali pošto dvakrat na teden in tudi oddali so jo kar tam ali v trgovini, ki je stala poleg njihove hiše. Nekateri hiše so imele naročen časopis Slovenski gospodar. Pisali niso veliko. Pisali so tisti, ki so imeli sinove v vojski, saj je bila to edina komunikacija med starši in otroki. Takrat so starši svojim otrokom začeli tudi pošiljati pakete. V Sloveniji paketov niso tehtali, drugod (v Nemčiji) so jih. Pošta je potovala, recimo iz Maribora do Šentvida, približno en teden. V vojsko je potovala približno dva do tri tedne. Včasih je moral iti sam po pošto za celo vas Planina pri Sevnici v Šentjur pri Celju. Na pošti ni dvigoval ali polagal denarja, saj ga niso imeli. Nekateri bogati ljudje pa so opravljali na pošti tudi to storitev (polagali in dvigovali denar). Tudi v današnjih časih pošte ne pošiljajo tako veliko, saj je veliko bolj preprosto vzeti telefon v roke in poklicati. Tonček mobilnega telefona nima in se tudi nanj ne spozna. Z ženo raje uporabljata stacionarni telefon, saj skoraj nikamor ne gresta.

Večina ljudi v tem času pošte ni dobivalo na dom, zato so pošto pripeljali kar v šolo ali v trgovino in jo tam razdelili otrokom ali komu, ki je bil iz te vasi.

Slika hiše v Šentvidu, kjer je bila včasih pomožna pošta. Fotografirala: Lucija Luskar

Inšpekcijska knjiga Pošte Planina pri Sevnici od 1952 – 1994 leta

Iz inšpekcijske knjige smo ugotovili, da so bili inšpekcijski pregledi vsako leto ali vsako drugo leto. Iz inšpekcijskega zapisnika je razvidno oz. je potrdila, da je v letu 1954 bil upravnik pošte res Jazbec Stane, ki je že žal pokojen.

Jazbec Stane, rojen 2. 11. 1919 v Šentjurju pri Celju, srednja izobrazba, upravnik pošte, zaposlen ves čas na pošti Planina pri Sevnici.

Od 15. 5. 1944 leta in približno do septembra istega leta je bil v enotah tretjega bataljona Kozjanskega odreda kot bolničar. Zaradi bolezni je prevzel vodstvo rekonvalescentne edinice v R - 36 pri Kozjanskem odredu. Vse do odhoda v partizane je vodil pošto. Po osvoboditvi je nadaljeval z delom vse do odhoda v pokoj leta 1971.

Poštariji, ki so še delali na Pošti Planina pri Sevnici.

Brečko Ivan, rojen 27. 12. 1913 v Doropolju, osnovnošolska izobrazba, pismonoša pri Pošti Planina pri Sevnici. Tudi udeleženec NOV od leta 1944 v Kozjanskem odredu.

Karel Lončarič, rojen leta 1910 na Planini pri Sevnici, osnovnošolska izobrazba. Udeleženec NOV od 22. 5. 1944 v drugem bataljonu Kozjanskega odreda. Decembra leta 1944 so ga Nemci ujeli in nato ustrelili v Radečah.

Med NOV, v času od 17. 8. 1944 do 10. 12. 1944, je bila pošta kot kurirska stanica za kozjansko vojno področje. Vodil jo je Jože Sinkovič. V tem času je bila to pošta vojaškega pomena. Pošiljke so bile namenjene predvsem borcem Kozjanskega odreda. Pošiljke je dobivala tudi preko avionskih zvez. Le-ta so v nočnem času odvrгла s padali vojni material, prehrano in nujno pošto na določeno mesto, ki je bilo označeno s prižigom kresov.

Danes sta na Pošti Planina pri Sevnici zaposlena dva poštarja za polni delovni čas in en poštar za polovični delovni čas, ki je za ostalo polovico delovnega časa zaposlen na Pošti Prevorje.

Dva uporabljata avto, in sicer Božo Ulaga in Zdenko Tacer. Janko Završek, ki nadomešča bolnega Ivana Gračnerja, pa motor. Motor se uporablja za razvoz pošte po Planini.

Intervju z Igorjem Žibretom, starim 39 let, stanujočim Doropolje n.h. Pri 15-ih letih se je začasno zaposlil kot poštar (počitniško delo). Delal je med poletnimi počitnicami, po šest ur na dan, delo je bilo plačano. Pošto je razvažal z motorjem v Doropolju, Šentvidu in Podlogu. V delu je užival, imel se je "fajn", zdelo se mu je zanimivo. Sam pravi, da je imel srečo, saj mu ni nikoli zmanjkalo bencina, vreme ni bilo nikoli slabo, zaradi tega je bilo njegovo delo toliko lažje. V dveh mesecih je dvakrat padel z motorja, a ni nikoli utrpel kakšnih hujših poškodb. Najbolj zanimivo je bilo, ko je prevažal pokojnino in padel z motorja - štiri metre naokrog je moral pobirati raztreseni denar.

ANALIZA INTERVJUJEV Z OBČANI

- Do pošte so prišli peš - ne glede na oddaljenost - tudi tisti, ki so imeli do pošte 6 km. Pošto je prinesel poštar dvakrat na teden, največkrat pa je pošto razdelil kar otrokom, ki so šli iz šole.
- Tisti občani, ki so prejeli pošto s Pošte Prevorje, so jo dobili ob nedeljah po maši, ko jo je razdelil krajan, ki je živel zraven cerkve in je bil zadolžen za pošto.
- Zdaj dobivajo pošto vsak dan, razen ob nedeljah.
- Pošta je včasih potovala več dni, včasih tudi po teden dni.
- Na pošto so čakali več dni ali celo tednov, a to ni bilo zagotovilo, da jo bodo sploh prejeli.
- Pošto so pošiljali ob cerkvenih praznikih, osebnih praznikih (rojstni dnevi, godovi...), redno so si dopisovali s sorodniki v tujini, pisali so tudi sinovom oz. fantom, ki so služili vojaški rok, o smrti v sorodstvu so se obveščali s telegrami. Bližnje sorodnike so obiskali peš, da so jih obvestili o družinskih dogodkih.
- Danes skoraj ne pišejo več, razen za večje praznike.
- Danes pošto s sporočili dobivajo le ob praznikih ali z raznih potovanj.
- Danes dobivajo več pošte, saj vsak dan prihajajo reklame, pisma s položnicami, z bančnimi izpiski, z obvestili državnih organov.
- Na pošti smo oddajali pisma, razglednice, dopisnice, tudi denar se je pošiljal po pošti. Nekateri so imeli na pošti odprto hranilno knjižico, na katero so polagali oz. dvigovali denar, ker še ni bilo banke na Planini.
- Starejšim občanom še danes poštar prinese pokojnino na dom.
- Potem ko so občani začeli v devetdesetih letih dobivati stacionarne telefone, je komunikacija začela potekati preko telefona, zato pišejo zelo redko - le ob večjih praznikih.
- Analiza intervjujev je pokazala, da redki občani v starosti od 45 - 55 let uporabljajo mobilni telefon, intervjuvanci po 55. letu pa nimajo mobilnega telefona.
- Vseeno se jim zdi, da z mobilnim telefonom lahko stvari hitreje urejamo in hitreje pridemo do želenih informacij, dosegljivi smo v vsakem trenutku.

Anketiranci so prispevali kar nekaj pisem, ovojnic in razglednic za razstavo, ki jo bomo pripravili v šoli. Največ smo jih dobili iz obdobja po letu 1970.

Najstarejše poslovilno pismo iz leta 1942 je prispeval občan Tonček Tovornik

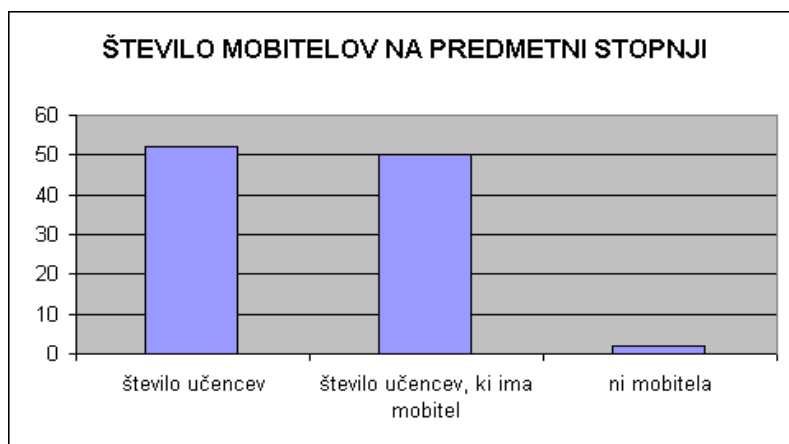
Slika najstarejše ovojnice iz leta 1952, ki jo je prispeval občan Tonček Tovornik iz Šentvida pri Planini.

ANALIZA ANKET

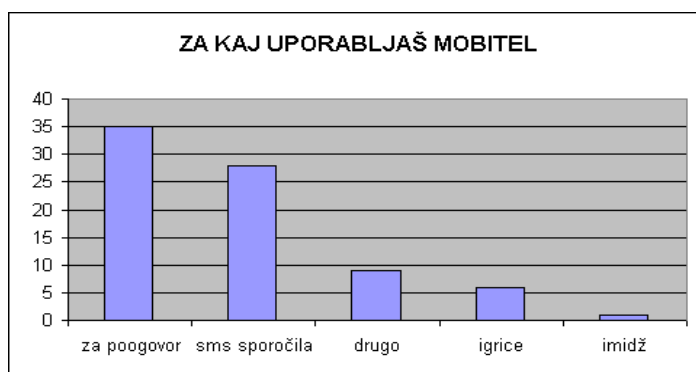
Anketo smo izvedli na razredni stopnji. Reševali so jo starši. Na predmetni stopnji so jo reševali učenci.

Na razredni stopnji je anketo vrnilo 29 staršev, na predmetni stopnji 52 učencev.

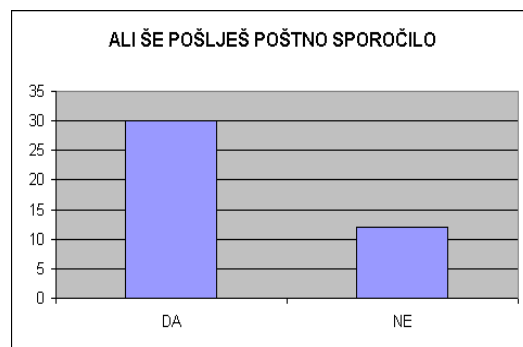
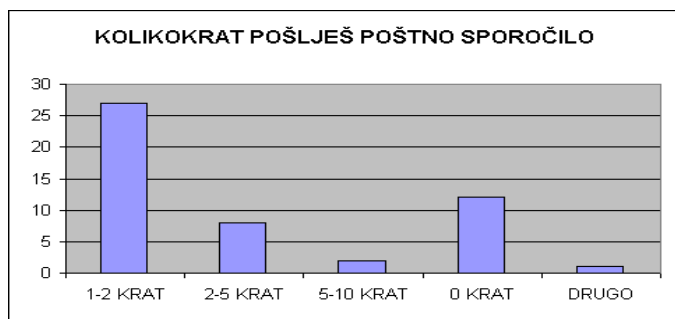
ANALIZA ANKETE UČENCEV NA PREDMETNI STOPNJI

Analiza ankete učencev predmetne stopnje je pokazala, da ima od 52 anketiranih učencev kar 50 učencev (98%) mobilov. Brez mobitela sta dva učenca (2 %), pri starših je odstotek, ki nima mobitela, višji (23%).

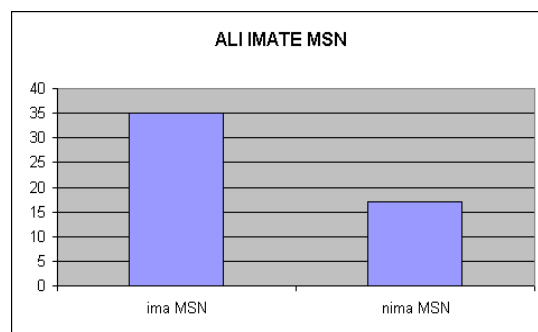
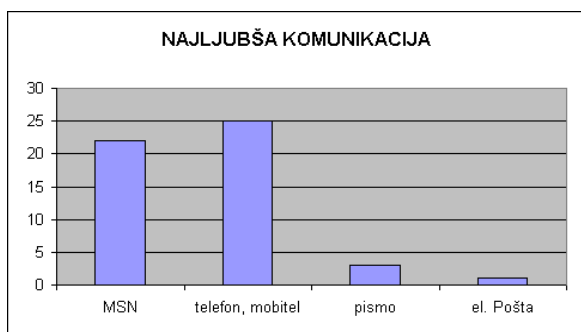

Učenci mobilov uporabljajo za različne namene: pogovor, SMS sporočila, igre itd. Spodnji graf prikazuje, za katere namene učenci uporabljajo mobilov.

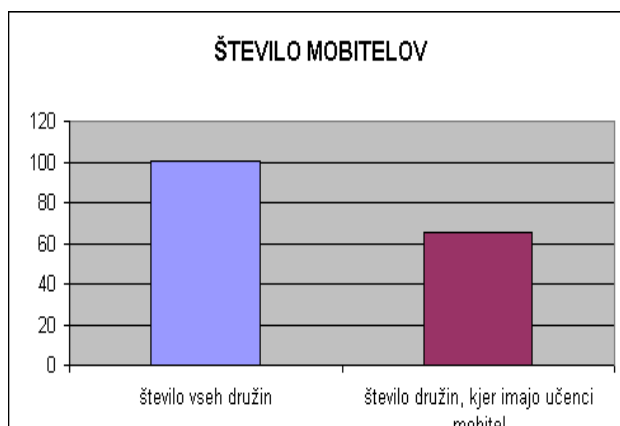
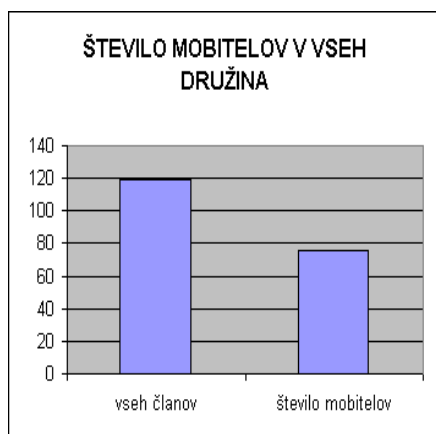
27 učencev (51,9%) pošlje pisno sporočilo le 1 do 2-krat na leto, 8 učencev (15,4 %) 2 do 5-krat, 5 do 10-krat 2 učenca (3,8 %), 12 učencev (23 %) nikoli.

Analiza je pokazala, da je odstotek učencev, ki nikoli ne napišejo pisnega sporočila, precej višji kot v generaciji njihovih staršev - 12 učencev (23 %) nikoli ne napiše pisnega sporočila, pri starših pa samo 1 (3,4 %).

Analiza vprašanja o najljubši komunikaciji je pokazala, da pri učencih prevladujeta telefon in mobilov, in sicer pri 25-ih učencih (48 %) in takoj za njima elektronska komunikacija – MSN in elektronska pošta pri 23-ih učencih (44,23 %). Pri starših je odstotek elektronske komunikacije zelo nizek (10,3%), prevladuje telefon (75 %).

ANALIZA ANKETE STARŠEV NA RAZREDNI STOPNJI

Podatki analize ankete, ki so jo izpolnjevali starši, je pokazala, da imajo vse anketirane družine stacionarni telefon (100%). Stacionarne telefone so priključevali v 90-ih letih oz. po devetdesetem letu.

Iz analize ankete staršev razredne stopnje smo ugotovili, da ima 28 družin 119 članov, od tega ima 76 članov mobilne, kar predstavlja 63,9%.

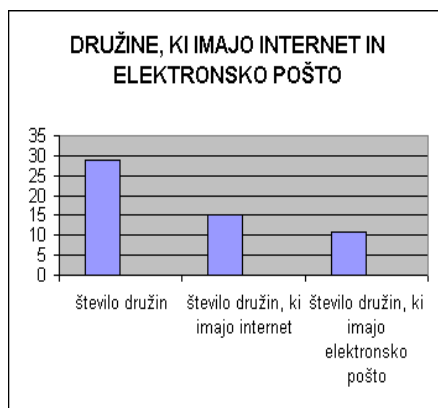
Ugotovili smo, da imajo mobilne otroke v 19-ih družinah, v 10 pa ne od skupnega števila 29-ih anketiranih družin; kar pomeni, da ima na razredni stopnji 65,5 % otrok svoj mobilni.

Starši so navajali naslednje trditve na vprašanje, zakaj imajo otroke mobilne:

- starši jih lahko pokličejo od koderkoli, če so otroke sami doma;
- otrok lahko takoj sporoči, če je kaj narobe;
- zaradi pravočasnega odhoda po otroka na avtobus, ker hodi v glasbeno šolo;
- zaradi lažjega dogovarjanja;
- zaradi zaupanja;
- zaradi različnih obveznosti, o katerih se lahko takoj obvestijo.

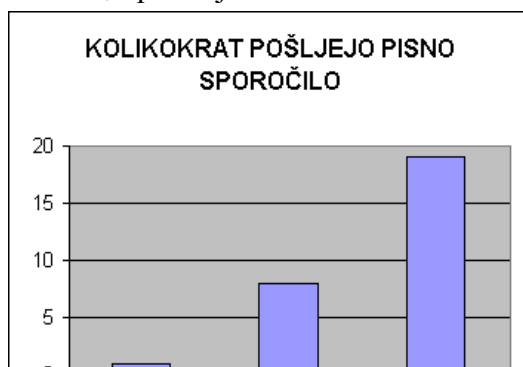
Starši, čigar otroke nimajo mobilne, takole odgovarjajo:

- otroke so še premajhni;
- porabijo preveč denarja za pogovor;
- ga še ne potrebujejo.

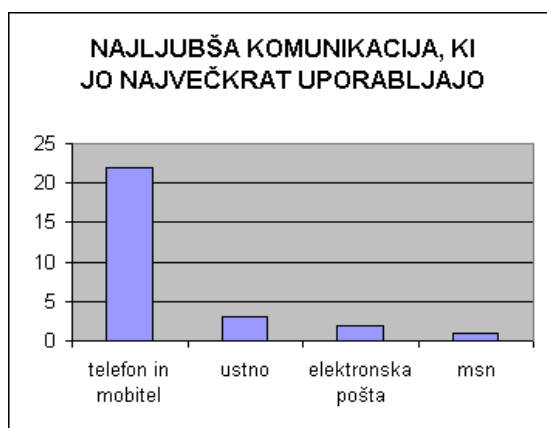

Od 29-ih družin ima internet 15 družin (51,7 %), kar je precej visok odstotek. Podatek je primerljiv s podatkom za Slovenijo - že leta 2003 je bilo 45% gospodinjstev priključenih na internet.

Od 15-ih družin, ki imajo internet, uporablja 11 družin elektronsko pošto.

Analiza ankete je pokazala, da več kot polovica anketiranih pošilja pošto 2 do 5-krat letno, in sicer 18 družin ali 64,2 %. 1 do 2-krat letno 8 družin ali 28,7%, 0-krat 1 družina ali 3,5%.

Staršem je najboljša komunikacija po telefonu oz. mobilu, za kar se je izreklo 23 (79,3 %) anketiranih staršev, ustno 3 (10,3 %), elektronska pošta 2 (76,8 %), MSN 1 (3,4 %).

Zaključek

V današnjem času je pošta zelo razširjena – razširili smo jo na različne načine: nekateri še uporabljajo pisma, razglednice, voščilnice. Veliko je uporabnikov mobilnega telefona za pošiljanje SMS sporočil, vedno bolj se uveljavlja elektronska pošta in MSN (mesinger)!

Danes doseže sporočilo naslovnika po vsem svetu v nekaj sekundah - s telefonskim razgovorom, preko interneta, MSN-a.

Najnovejši čas pogosto označujemo za obdobje informacijske družbe, ki jo je omogočila uporaba računalnikov.

Mobilni telefoni so majhni in prenosni, zato postajajo zelo priljubljeni. Z njimi lahko telefoniramo od koderkoli in kamorkoli. Mobilni telefoni se prek visokofrekvenčnih radijskih valov povežejo z najbližjim oddajnikom, ki oddaja in sprejema klice v oddajniški mreži. Še enostavneje je pogledati v elektronski nabiralnik, ki sprejema sporočila in lahko nanje takoj odgovorimo, ni potrebno čakati poštarja.

Po letu 1980 se je začela množična uporaba osebnih računalnikov tudi v Sloveniji.

Ugotovili smo, da se tudi na podeželju izredno hitro uveljavlja računalnik. Starejša generacija kot sredstvo komunikacije uporablja telefon. Pred napeljavo telefona so se ljudje obveščali oz. komunicirali ustno oz. pisno na večje razdalje. Pošta se je redkeje dostavlja, večinoma trikrat na teden, danes pa vsak dan. Pisna sporočila so danes redka - le ob večjih praznikih, prihaja pa več pošte, kot so: položnice, obvestila državnih organov, bank, reklamna obvestila...

Internet je postal sodoben način življenja in sredstvo komunikacije skupaj s telefonom, saj omogočata hitro povezovanje in prenašanje informacije na velike razdalje.

Sklepamo, da bodo generacije, ki prihajajo, opustile pisna sporočila in komunicirale izključno preko mobilcev in računalnikov.

Vsi znanstveno-tehnični izumi omogočajo, da danes komunikacija poteka izredno hitro, k dobri obveščenosti prispevata tudi radio in televizija, ki poročata o novicah z vsega sveta.

Sprašujemo se: »Bodo prihodnje generacije sploh še napisale pismo ali razglednico na roke?«

PRILOGE:

LITERATURA

Planina skozi čas

Priročni krajevni leksikon, ZDS, 1995

ENCIKLOPEDIJA Slovenije; 5: Kari-Krei, Ljubljana, Mladinska knjiga, 1987

INFORMATORJI:

Jana Doberšek, upravnica pošte do leta 2006

Jožica Gubenšek, upravnica pošte od leta 2006

Tonček Tovornik,

Stanka Žibret,

Anica Špan,

Marija Žagar, Podlog pod Bohorjem 1

Angela Žagar, Podlog pod Bohorjem 1

Zvonka Zupanc, Podlog pod Bohorjem 1

Marija Kočevar, Dobje pri Lesičnem 20, 82 let

Marija Jazbinšek, 67 let, Planinska vas

Kristina Bohinc, 75 let, Planinska vas

Henrik Žibret, 78 let, Doropolje

Ana Špan, 75 let, Doropolje

Henrik Žibret, 49 let, Doropolje

VPRAŠANJA ZA INTERVJU S POŠTNO UPRAVNICO

IME IN PRIIMEK:

STAROST:

Kako dolgo ste delali na pošti?

Kakšno šolo ste končali?

Vam je bilo delo na pošti všeč?

Se je skozi leta na pošti kaj spremenilo? Če se je, kaj?

Kdaj se je odprla pošta na Planini pri Sevnici?

Kako ste prihajali v službo (včasih – pozneje)?

Koliko poštarjev je delalo na Planini pri Sevnici?

Katere naloge so opravljali poštarji – kako (s čim so se prevažali, kolikokrat so dostavljali pošto...)?

Kakšen je bil normalen delovni dan (včasih – pozneje)?

Kako so odvažali pošto s Planine oz. na Planino pri Sevnici (včasih – pozneje)?

Je bil poštni simbol skozi vsa leta enak?

Kakšna je bila oprema pošte na začetku vašega službovanja, kakšna proti koncu?

Navedite novosti v poštnem prometu (obrazci, pripomočki za delo).

Kdaj je Planina pri Sevnici dobila telefon?

VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z OBČANI

IME IN PRIIMEK:

NASLOV:

STAROST:

Kolikokrat na teden ste včasih dobivali pošto, kolikokrat jo danes?

Kako dolgo je ponavadi potovala pošta?

Ob katerih priložnostih ste pošiljali pošto?

Pišete danes tudi tako pogosto?

Ob katerih priložnostih danes dobivate pošto ? Ob katerih ste jo včasih?

Kako daleč ste imeli do pošte?

Kako ste prišli do nje?

Kaj vse ste urejali na pošti ?

Kako ste včasih komunicirali s sorodniki, jih obveščali o dogodkih?

Kdaj ste dobili prvi telefon?

Je telefonski priključek vplival na to, da pišete manj?

Imate tudi mobil, znate ravnati z njim?

Se vam zdi mobil napredek za komunikacijo oz. sporazumevanje?

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA STARŠE ZA ZGODOVINSKO NALOGO

SPOL: M Ž (Obkroži)

STAROST: a) 10-20 b) 20-30 c) 30-40 č) 40-50 d) 50-60 e) več kot 60

PREBIVALIŠČE:

Število članov družine!

Koliko km oz. m ste oddaljeni od vaše pošte?

Imenujte pošto, ki jo uporabljate!

Kolikokrat na teden vam dostavljajo pošto?

Kolikokrat so vam dostavljali pošto včasih?

Kakšno vrsto pošte dobivate danes, kakšno ste včasih?

Število mobilov v gospodinjstvu.

Kdaj ste dobili prvi stacionarni telefon?

2. Za kaj uporabljate mobil? (Obkrožite -lahko več pogovorov)

a) za pogovor	b) za SMS sporočila	c) igrice
d) zaradi »imidža«	e) ker tako želijo starši	f) drugo _____

3. Ali še kdaj napišite razglednico ali pismo? DA NE (Obkroži)

4. Kolikokrat na leto pošljete razglednico ali pismo?

a) 0 b) 1-2 krat c) 2-5 krat d) 5-10 krat e) drugo

5. Komu pošiljate razglednice oz. pismo? (Obkrožite - lahko več pogovorov)

a) prijateljem	c) znancem	e)
b) staršem	d) ostalim sorodnikom	f) drugo: _____

6. Ob kateri priložnosti napišete razglednico oz. pismo? (Obkrožite - lahko več odgovorov)

a) pozdrav s počitnic	c) za rojstni dan	e) god
b) voščila ob praznikih	d) drugo: _____	f) ob obletnici poroke

7. Ob kakšnih priložnostih dobite razglednico ali pismo vi? (Obkrožite - možno več odgovorov)

a) nikoli	b) za rojstni dan	c) za praznike
d) ob smrti sorodnika	e) drugo _____	f) s počitnic

10. Katera od komunikacij vam je najljubša in jo največkrat uporabljate? (Obkrožite - možen 1 odgovor)

a) MSN	b) telefon	c) pismo
d) nič	c) elektronska pošta	

11. Ali imate tudi elektronsko pošto? DA NE

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA UČENCE

SPOL: M Ž (Obkroži)

RAZRED: 4 5 7 8 9 (Obkroži)

1. Ali imaš mobilni telefon? DA NE
 2. Za kaj ga uporabljaš? (Obkroži - lahko več pogovorov)

a) za pogovor	b) za SMS sporočila	c) igrice
d) zaradi »imidža«	e) ker tako želijo starši	f) drugo _____

3. Ali še kdaj napišete razglednico ali pismo? DA NE

4. Kolikokrat na leto pošlješ razglednico ali pismo?

- a) 0 b) 1-2 krat c) 2-5 krat d) 5-10 krat e) drugo

5. Komu pošiljaš razglednice oz. pismo? (Obkroži - lahko več pogovorov)

a) prijateljem	c) znancem	e)
b) staršem	d) ostalim sorodnikom	f) drugo: _____

6. Ob kateri priložnosti napišeš razglednico oz. pismo? (Obkroži - lahko več odgovorov)

a) pozdrave s počitnic	c) za rojstni dan	e) god
b) voščila ob praznikih	d) drugo: _____	f) ob obletnici poroke

7. Ob kakšnih priložnostih dobiš razglednico ali pismo ti? (Obkroži - možno več odgovorov)

a) nikoli	b) za rojstni dan	c) za praznike
d) ob smrti sorodnika	e) drugo_____	f) za god

8. Ali imate MSN messenger? DA NE

9. Če si odgovoril pritrdilno, pojasni, zakaj ga uporabljate? (Obkroži - možno več odgovorov)

a) zaradi »imidža«	b) za igrice	c) za dopisovanje
d) drugo_____		

10. Katera od komunikacij ti je najljubša? (Obkroži - možen 1 odgovor)

a) MSN	b) telefon	c) pismo
d) nič		

11. Katera komunikacija se ti zdi najhitrejša? (Obkroži - možen 1 odgovor)

a) MSN	b) telefon	c) pismo
--------	------------	----------